

1. Fly & Bike

Plaza is de stralende navel van de lucht-haven, hier komen alle verkeersstromen samen: vliegtuigen, treinen, bussen, taxi's, auto's. En fietsen dus, bij het Sheraton Hotel staan zelfs kluisjes waar je ov-fietsen kunt huren. Als ze tenminste niet op zijn, want het zijn er welgeteld vier. Om de hoek ligt de Transportstraat, waar heel toepasselijk het stelsel van bewegwijzerde fietspaden begint.

Volg de fietsbordjes Badhoevedorp. Honderd-duizenden berken hebben de landschapsarchitecten van West 8 op Schiphol gepland. Duurzaam is de berk niet, maar wel veilig omdat vogels niet op de 'korte, zwieperige takken' kunnen zitten. Bovendien hebben ze 'een frisse moderne uitstraling'.

2. Kunsttunnel

Oorspronkelijk had de tunnel onder de Buitenveldertbaan 146 ramen, maar op last van de brandweer zijn die dichtgetimmerd. Om de pijn te verzachten hangen er in de raamlijsten nu foto's van uitzichten die hier nooit zijn geweest.

5. Strand

Tot 2017 liep hier de A9, straks ligt hier Het Lint, een groene verbinding tussen twee nieuw te bouwen buurten. Voorlopig is er plaats voor tijdelijke voorzieningen als café-restaurant Q Beach, pluk- en moestuintjes A9 en de noodlokalen van de Rietveldschool.

Sla rechtsaf bij de kerk, aan het einde linksaf de Schipholweg op en rijd langs de sportvelden, die moeten wijken voor een buurt met 500 tot 700 huizen met tuin. De grondopbrengst is nodig om de omlegging van de A9 terug te betalen.

6. Bioscoop

Een Boeing 747 in de achtertuin, voor minder deed directeur Atilay Uslu van Corendon het niet. Het is een mooi visitekaartje voor het hotel met 680 kamers en een bioscoop, de enige waar- over Badhoevedorp beschikt.

Weer door een tunnel, ook deze is opgeleukt (hekken met uitgestante vluchtnummers en rode strepen boven je hoofd), langs een strook hotels (met een reclamezuil van Ibis die de actuele kamerprijs aangeeft) en dan bij het tweede stoplicht rechts.

Linksaf de fietstunnel onder de A4 door, die een stuk prozaïscher is: somber en donker. Aan je linkerhand zie je een van de drie brandweer-kazernes van Schiphol (Post Sloten), daarnaast het Justitieel Complex Schiphol.

3. Bajes

De betonnen buitenmuren van het justitieel complex, waarvan de architect wegens dreigingen van actiegroepen anoniem wil blijven, lijken een filigraan kantwerk. Hun functie is minder delicaat: bijna duizend gedetineerden binnenhouden. Hier zitten asielzoekers, maar ook criminelen als Ridouan Taghi op dagen dat hij in de bunker in Osdorp voor de rechter moet verschijnen. Er stopt, heel Nederlands, een bus voor de deur.

Sla rechtsaf en rijd de Sloterweg af, door een hek dat altijd openstaat, langs de nieuwe kazerne van de marechaussee, en dan opent zich in volle glorie de weidheid van de polder. Dit is een van de oost-westpolderlinten van de Haarlemmermeer. Hier wil Schiphol al heel lang een tweede terminal bouwen.

4. Notariswoning

Op nummer 347 staat een boerderij uit 1860 die de status gemeentelijk monument heeft gekregen, recht daartegenover, op nummer 326, een veel monumentaler boerderij uit 1900 die leeg staat en het zonder bescherming moet stellen. De kleinzoon van de oude eigenaar 'onderzoekt bij de gemeente wat hij ermee mag'. Tegen de vlakte en er een notariswoning neerzetten, zoals de buurman van nummer 330 in 2020 deed?

Neem het viaduct over de omlegde A9 en rijd door Badhoevedorp over een nog altijd bedrijvige weg met hotels, vakantieappartementen, een taxibedrijf en winkels. Van oudsher zitten bedrijven in de Haarlemmermeerpolder aan de oost-westlinten en staan de boerderijen aan de noord-zuidlinten. Op het kruispunt links een café-restaurant (dat ooit begon als melkhandel) en rechts een autobedrijf (van oudsher een smid).

8. Ribbels

Stap even af bij de gele landingslichten die aan weerszijden van de weg staan. Dit is een veel betere plek om de vliegtuigen te bekijken dan op de Buitenveldertbaan landen dan de officiële spottersplek. Sterker nog: ze komen zo laag over dat je ze bijna kunt voelen. Links in het weiland liggen manshoge, met gras begroeide dijklichamen. Ze lijken sprekend op de geluiddempende ribbels van park Buitenschot bij de Polderbaan, maar deze hebben een andere functie: er bleef grond over na het graven van waterbergingsloten en die moest netjes worden weggewerkt.

Verder weer, langs de Schipholweg, via twee viezige tunneltjes onder een ingewikkeld knooppunt door, langs de hekken die de verbreding van de A9 markeren, bij de Ringvaart even naar links.

9. De Oorsprong

Een dukdalf met daarop de letters F, O, R en T geeft aan waar vroeger het Fort aan het Schiphol stond. In 1844, elf jaar voor de inpoldering, werd het op een kunstmatig eiland in het Haarlemmermeer gebouwd, in 1934 viel het doek alweer. Het

bijbehorende militaire vliegveld was wel succesvol.

Klein stukje terug, linksaf bij het bordje Schiphol-Oost en je bent weer in de wereld van de erfopvolger van het oude militaire vliegveld. Compleet met wuivende berkenbomen en frisse fietsenstallingen. Even rechts en dan meteen links de Goede Ree op.

10. Vliegboot

Het staartstuk van een Fokker 70 prijkt op een sokkel die wat weg heeft van een scheepsboeg. Vervoer technisch een wat merkwaardige combinatie, maar esthetisch werkt het wonderwel. Het markeert de oude verkeersloten van Schiphol, tegenwoordig eetcafé Wings.

Fiets verder, met aan je rechterhand de Oostbaan, de oudste baan van Schiphol, waar nu vooral privévliegtuigjes opstijgen, die overigens ook indrukwekkend veel herrie maken. Naar links en dan rechts (een straat genaamd Stationsplein Zuid-West) en na de loopbrug die hoog over de weg loopt meteen linksaf, bij de Ringvaart rechts, onder de indrukwekkende poten van de opgetilde Fokkerweg door langs het water.

11. Eierdoos

Schiphol doet niet aan monumentenzorg, maar omdat gebouwen blijven staan zolang ze nog bruikbaar zijn, vind je er toch ouderwetse architectuurpareltjes. Zoals de 'eierdoos', een staaltje duurzaam bouwen uit 1983. Volgens architect Joan Overhoff weren 'de betonnen wenkbrauwen' boven de ramen de zon in de zomer en laten ze in de winter onbelemmerd binnen. De stand van de betonelementen verschilt per gevel.

Volg de Schipholdijk langs de Ringvaart. Na een paar honderd meter verbreedt het fietspad zich tot de weg die het vroeger was, toen er onderlangs nog geen Fokkerweg liep.

Maar schijn bedriegt: dit is het dak van de Waterwolfstunnel die de N201 onder de Ringvaart door leidt. De naam herinnert aan de oude bijnaam van het Haarlemmermeer: de waterwolf die Amsterdam bedreigde.

Meteen na het gemaal naar rechts, volg fietsknooppunt 65 en rijd over de Fokkerweg tot je rechts bij een viaduct komt dat onder de N201 doorvoert.

16. Insectenhotel

Green Mountains Logistics Park ligt in de oksel van de Aalsmeer- en de Kaagbaan. Je betreedt het terrein via een smalle kloof die is uitgespaard tussen twee distributiehallen. In één zo'n hal passen ruim drie voetbalvelden, er staan vier van deze joekels. Alles is groot hier. Alles? Nee, op een heuveltje midden op het terrein staan vijf

12. Gitaarbandjes

Dit ouderwetse rommelhoekje houdt nog even stand, met als hoogtepunt muziekcfé The Shack, inderdaad in een schuurtje. Rian en Berry gooien hun café alleen open als ze een gitaarband hebben. Check it out at the-shack.info.

Eerste weggetje rechts, linksaf langs de Fokkerweg, bij de stoplichten oversteken, langs een Fokker F27 Friendship op een stokje. Op het punt waar de weg wordt versperd door slagbomen, loopt het fietspad nog een stukje verder en wordt dan een voetpad. Loop naar de smalle opening tussen de hekken. Hè, maar je hier door? Stukje afsnijden? Rijd recht door over de dijk naar punt 15.

13. Schipholbrand

Links van het tegelpad staat een hoog hek met een rood bordje 'vrijhouden uitruk brandweer', er zit een groot hangslot op. Ook het hek rechts is afgesloten. Pal voor je ligt het monument met de namen van de negen mannen en twee vrouwen die in 2005 omkwamen bij de brand in het cellencomplex van Schiphol.

18. De kerk van Poot

Het gebouw van de Levend Evangelie Gemeente (in de volksmond 'de LEG') is misschien niet mooi, maar wel groot: duizend zitplaatsen. Deze pinksterkerk is ontworpen en gebouwd door Jan Poot, de roemruchte projectontwikkelaar achter Chipshol, die in 2018 overleed.

Steek door naar de Kruisweg, rechtsaf, bij de kruising links (kijk uit voor de wegwerkzaamheden) en je rijdt volgens het plaatsnaambordje het dorp Rozenburg in (je blijft gewoon op Schiphol Rijk).

19. Stroomslurper

Het gebouw op de hoek is, zoals de meeste naamloze dozen die je onderweg ziet, een stroomvreter datacenter. Dit is Interxion 5 (oppervlakte 2,7 hectare, vermogen 31,3 megawatt), dat met een patroon van nullen en enen op de gevel in ieder geval nog enige moeite doet om zich uit te spreken. De geheel anonieme buurman Interxion 6 (2,9 ha, 32,5 ha) is net opgeleverd. Op Schiphol Rijk staat meer dan de helft van de datacapaciteit van de Haarlemmermeer en daarmee is het een van drie plekken in de regio met 'hyperconnectiviteit'.

22. Dorpsprotest

'Rijzenhout zegt NEE tegen 150 kV', zegt een spandoek op de Geniedijk. 150 kV is de afkorting van een trafostation waarover al jaren wordt geruzied. Twee beoogde locaties vlak bij hun dorp wisten de actievoerders al tegen te houden, dat het station nu op het bedrijventerrein aan de andere kant van de Geniedijk komt, vlak bij de datacenters die het moet voeden, stemt hen niet milder. Overdreven? Veel Rijsenhouters koesteren nog altijd wrok tegen de sloop van het dorp Rijk, waar ze vandaan komen.

Sla linksaf de kaarsrechte Aalsmeerderweg in, met aan weerszijden oude kassen. Stukje afsnijden? Blijf op de Geniedijk en rijd naar punt 28.

23. Compensatiekerk

De website van Het Lichtbaken laat zuinigjes weten: 'Of het nu mooi of lelijk is, daarover verschillen de meningen, ook in onze eigen gemeente'. Markant is het ontwerp van Claus en Kaan Architecten zeker, het gebouw is in 2006 neergezet door Real Estate Schiphol ter compensatie van de oude kerk in Rozenburg, die drie kilometer noordoostelijker aan deze weg lag en die moest wijken voor de herrie van de Kaagbaan.

Bij de rotonde naar links, langs een keurig parkje dat tussen de hekken is uitgespaard en dan over een bruggetje dat, zo vermeldt een trots bordje, gemaakt is van biologische composieten. Het steekt schril af bij de scherpe hekken van strekmetaal.

20. Ringdijkpark

Steek je hoofd om het hoekje van de gekromde geluidswal en je hebt vrij zicht op de achterkant van de Ringvaart – de rommeligheid is een verademing. De strakke geometrische strook op de voorgrond is in overleg met de bewoners ontworpen door de landschapsarchitecten van Delva.

Houd rechts aan, volg het schelpenpad en door een schapenhek kom je weer op de dijk. Sla rechtsaf en rijd langs het onbewoonbaar verklaarde huis op nummer 432, een goudmijn. Op nummer 438 zit kwekerij annex trouwlocatie De Arendshoeve (tot duizend gasten). Je kunt een U-bocht over het terrein maken, met verrassende contrasten tussen oud en nieuw.

Vervolg de Aalsmeerbaan, langs de nieuwe kassen van de Westlandse kweker Schenkeveld. Ze zijn nu al imposant en dit jaar wordt er een kas van 11 hectare bijgebouwd. En volgende jaar nog zo een. Dan is er genoeg ruimte voor 1,7 miljoen trostomatentplanten.

21. Schiettent

Het voormalige Fort bij Aalsmeer herbergt nu een fortboerderij en het luchtoorlogs-museum. Er wordt ook nog steeds geschoten, nu bij schietvereniging De Meerschutters, die in een oude bunker zitten. Vroeger konden boten hier via een dubbele schutsluis de polder in, sinds 1966 blokkeert een betonnen duiker alles behalve het water.

Sla rechtsaf, fiets om het fort met de dubbele gracht heen en volg de Geniedijk, een hoofdverdichtingslijn van de Stelling van Amsterdam. Deze twaalf kilometer lange dijk maakte het mogelijk om het zuidelijk deel van de Haarlemmermeerpolder in geval van nood onder water te zetten.

24. Buurtfruitbomen

Zo groot als Schenkeveld is, zo bescheiden is de fruittuin die in het langgerekte wandelparkje tussen de kassen en de weg is aangelegd. Acht bomen staan er inmiddels, die door bewoners kunnen worden geadopteerd onder het motto 'vergroenen en verbinden'.

Fiets recht door, bij een grindpad rechts, doorrijden tot het einde, aan je linkerhand zie je de privétuinen van Van der Valk met pony's, geitjes en romantische schuurtjes. Aan het einde links de parkeerplaats op (je kunt om de slagbomen heen rijden).

25. Brugrestaurant

Aan de A4 ligt een heel complex om de passerende automobilist te vertroetelen: hotel, tankstation, snelladers, wasstraat, flexwerkplein, vergaderzalen, casino, kledingwinkel en vijf verschillende fastfood-restaurants in een bruggebouw over de snelweg. En dat biedt een uitgelezen kans om over te steken.

De openstaande draaideur is breed genoeg om een fiets door te laten. Roltrap omhoog, door het restaurant, gewone trap omlaag (fiets even optillen), draaideur door. Achter het snellaadstation begint een heus fietspad, het heeft zelfs een naam: 'Rijksweg A4 pad'. Na het viaduct met het pad mee naar links, eerste weg rechts (negeer het hek en de betonnen rioolbuizen dwars over de weg, die zijn alleen bedoeld om auto's tegen te houden).

26. Toekomsttanken

Als een fata morgana ligt het tankstation van DCB Energy in de vlakte. Even onwettelijk zijn de duurzame brandstoffen die ze hier verkopen: AdBlue, CNG+, LNG en HVO 100. Gewone stervelingen kunnen er Euro 95 tanken, die per liter 22 cent goedkoper is bij het Total station aan de A4.

Fiets de Nelson Mandeladreef verder uit, met de bocht mee, steek het kruispunt over en dan de eerste rechts, de Contour Avenue (eigen weg).

27. Schaalloosheid

De reclameborden op Schiphol Trade Park beloven 'het meest duurzame en innovatieve bedrijventerrein van Europa'. Een serie distributieloozen is in aanbouw, later zullen datacenters volgen. De zwarte distributieloozen van Gefco is al klaar. Kijk, om een idee te krijgen van de grootte, naar het deurtje op de hoek. Mensen zijn hier dwergen.

De Contour Avenue wordt een dirt road, gewoon doorfietsen, met de bocht mee, bij de Rijnlanderweg naar rechts, en daar, bij het fort, ligt de Geniedijk weer. Steek door de dijk en sla linksaf.

28. Dakpark

Op Park 20|20 reiken de duurzame ambities nog hoger. Naar eigen zeggen is dit wereldwijd 'de eerste cradle to cradle geoptimaliseerde werkomgeving'. Met het groen zit het wel goed, de auto's zijn weggewerkt: onder een dakpark. Maar wacht even: hoe circulair zijn privéauto's in een betonnen parkeergarage?

31. Dubbelloops kanon

Op en rond Schiphol stikt het van de reusachtige reclamemasten, veelal voorzien van ledschermen om wisselende boodschappen af te kunnen vuren. Om in dit visuele geweld op te vallen, zette Hillenaar in de oksel van de A4 en de A5 (3,3 miljoen passanten per twee weken) de Twins neer: twee billboard die synchroon boodschappen afvuren.

Naar rechts, meteen links onder het viaduct door (de kolommen zijn bedekt met posters, heel klassiek met behangsellijn aangeplakt), weer naar links. Het bord Eigen weg wil niet zeggen dat je er niet in mag. Volg de lange weg tussen de A4 en de hekken van de luchthaven (Rijkerstreek). Bij de bouwplaats voor de verdubbeling van de taxibaan over de A4 moet je even een kronkel maken, ga verder op de Handelskade. De kleine, gevouwen aluminium gebouwtjes zijn de nooduitgangen van de spoortunnel onder Schiphol.

32. Taxibuffer

Op Plaza zijn maar veertien taxistandplaatsen. Als die vol zijn, moeten de chauffeurs wachten op de bufferplaats

Bij station Hoofddorp onder het spoor door, rechtsaf langs een grimmige fietsenstalling, dan de eerste weg links (Planetenweg).

29. Gerritshoeve

Op de hoek liggen de fundamenten van een oude nieuwe boerderij. Of eigenlijk andersom: een nieuwe oude. Dit is wel echt cradle to cradle: een eind negentiende-eeuwse schuur, die bij de Polderbaan stond, wordt hier opnieuw opgebouwd 'met behoud van de norse uitstraling'. De Gerritshoeve wordt een duurzaam café-restaurant dat mikt op de wijk Hyde Park in aanbouw, en is een project van architect Gijs de Waal. In Amsterdam zette hij eerder Hannekes Boom en Bret op.

Volg de weg langs een kleurige totempaal (een demontabele kiosk, ontwerp Bureau SLA), met de bocht mee naar rechts en dan de eerste rechts (Jupiterstraat). Je laat nu de puinhopen van voormalig kantorenpark Beukenhorst West achter je, straks staan hier de 3.700 luxe appartementen (en 120 sociale huurwoningen) van de wijk Hyde Park (stedenbouwkundig plan MVRDV). Rijd op het punt waar de Jupiterstraat naar links buigt recht door het fietspad op, achter de hotels langs, steek de vierbaansweg over, volg het fietspad, onder

Een officieel fietspad is hier niet, maar de opgetilde Ceintuurbaan Zuid, die geflankeerd wordt door drie- en vierdeks parkeergarages, heeft brede stoepen. Loop of fiets de halve kilometer door de betonnen buik van Schiphol naar Plaza.

Route, tekst & foto's | Tijs van den Boomen
Kaart | Studio Alexander Beeloo
Een fietsroute door Podium voor Architectuur
Haarlemmermeer en Schiphol © 2021
Podium voor Architectuur is onderdeel van het Cultuurgebouw